

“DEEP FINESSE”ten sonra Briç

Okan Zabunoğlu

Aşağıdaki yazı, 2007-2008 sezonu Ankara Dörtlü Takımlar şampiyonası sırasında yazılmış ve Ankara (Ayrancı) Briç Kulübü ađ sayfasında yer almış olan orijinal yazının ufak tefek düzeltmeler ve iyileştirmeler yapılmış halidir.

Biliyorsunuz, 2007-2008 Ankara Dörtlü Takımlar şampiyonasında bizlere dağıtılan elleri içeren sayfalarda, her ele ait kutucuğun sağ alt köşesinde bir tablo var; bu tabloda hangi yönden hangi kontratın yapılabileceği yazılı. Ya da en azından “Deep Finesse” (Derin Empas) adlı bilgisayar programı öyle diyor.

"Oracle Corp." şirketinde bilgisayar programcısı olarak çalışmakta olan bir briçi (William Bailey adlı bir Amerikalı) 1998 yılında işine bir yıl ara verip bir rüyasını gerçekleştirmeye uğraştı. Hayattaki en büyük iki tutkusu briç ve bilgisayar olan Bailey 1999 yılında "Deep Finesse"i geliştirdi. “Deep Finesse”in yaratıcısı, kendi ifadesiyle, aslında iyi bir briç oyuncusu bile değilmiş; ama elleri sonradan analiz etmek konusunda bir fanatikmiş ve sorunlar çıkaran bir el hakkındaki her şeyi tam anlamıyla anladığını hissedene kadar rahat uyku uyuyamazmış.

“Deep Finesse” (Dip-fines desek bundan sonra), dört el verildiğinde hangi kontratta kaç löve alınabileceğini ve her hamle sırasında hangi kartların oynanması veya oynanmaması gerektiğini gösteriyor.

Bu yazıyı yazmamın bir nedeni de biz briçilerin Dip-fines nedeniyle güç

NOT: William Bailey'nin fotoğrafını bulamadım.

durumlara düşmekte olduğumuzu gözlemlerim. Mesela, sanırım aşağıdaki deyişlere hemen hepimiz şahit ve/veya muhatap olmuşuzdur.

“Burada 4♥ olur yazıyor, sen 3'e batmışın.”

“6 kabakmış, siz 6 diyemediğiniz gibi, ancak 5 yapabilmışsiniz.”

“Bu 3SA batıyormuş, nasıl yaptırdınız?”

Örnekleri çoğaltmak mümkün. Eskiden bu sözleri bu kadar sık duymazdık; çünkü hangi kontratın hangi atağa kaç yapılabileceğini bilmenin yolu, kendi beynimizle analiz etmekten geçerdi, ve bu analiz hem zihinsel emek, hem zaman isterdi, hem de yeterince emin olmak hiç bu kadar kolay olmazdı. Bazı ellerin tekrar tekrar gözden geçirilmesi

lüzumu ortaya çıkar ve analizlerin sonuçlanması sonraki maç haftalarına sarkardı. Şimdi ise analiz yapmamıza gerek kalmadan sonucu söylüyor bize Dip-fines.

Peki, aramızda Dip-fines'e güvenmeyenler (veya inanmayanlar) var mı? Sanırım ve umarım vardır! Dip-fines'in sonuçları el kayıtlarında ilk gözükmeye başladığında, tecrübeli briççiler neredeyse ikiye ayırdı: "Dip-fines muhalifleri ve Dip-fines avukatları". Sonuçta avukatlar galip geldi, ama bence muhaliflere de çok şey borçluyuz; ve artık sanırım hepimizin muhalif olma vakti gelmiştir. "Niye?" dersiniz. Dip-fines sonucu önceden söyleyerek biz briççileri bir çeşit zihinsel monotonluğa itti zaten; bir de hiç itiraz etmeden (kendi analizimizi yapmadan) bu sonucu kabullenirsek, zihinsel tembelliğe doğru yol almaktan nasıl kurtulacağız? Bu nedenle Dip-fines'e muhalefet etmeye çağırıyorum herkesi, eski Dip-fines avukatlarını bile.

Ayrıca, Dip-fines çıktı mertlik bozuldu. Artık, "3SA oluyor, sen nasıl battın?" ve "3SA oluyormuş, sen nasıl battın?" soruları arasında çok daha ciddi bir fark var.

"3SA oluyormuş, sen nasıl battın?" sorusunu bir sorgulama başlangıcı olarak değil, iltifat olarak algılamak gerek. Birisinin Dip-fines gibi oynayabileceğimizi düşünüyor olması iltifat değil de nedir ki! Bu Dip-fines denen kişiliksiz şahsiyet, dört eli de görerek ve tüm ileri hamleleri analiz ederek oynayabilen, henüz hiç hata yapmamış, mükemmel bir kart oyuncusu...

Ankara Dörtlü Maçları (2007-2008 sezonu) sonrasındaki muhabbetler sırasında, Dip-fines'in öyle veya böyle müdahil olduğu birkaç eli aşağıda aktarıyorum.

1. Bir Dip-fines Muhalifi

Aşağıdaki el yedinci maçlardan alınmıştır.

	♠4 ♥T ♦QT983 ♣AKQ965	
<u>BATI</u> ♠T865 ♥Q752 ♦5 ♣JT43	Zon: D-B D	<u>DOĞU</u> ♠K9 ♥AJ983 ♦KJ42 ♣87
	♠AQJ732 ♥K64 ♦A76 ♣2	

Bu elde 4♠'e Güneyden batan bir deklaran olarak devre arasında skorları mukayese ettiğinizde görüyorsunuz ki 4♠ diğer masada yapılmış ve 10 imp zarar söz konusu. Eli analiz etmeye ne gerek var ne de zaman; usulca takım arkadaşlarınızın yanından sivişiyor ve ellerin peşine düşüyorsunuz: "Eller çıktı mı?"

12 no'lu eli buluyorsunuz ve orada ♠ kontratında Güney hanesinde "3" yazdığını (yani Güney tarafından yalnızca 3♠ yapılabiliyormuş) görerek rahatlıyorsunuz. Şimdi artık bu 4♠'in diğer masada nasıl yaptırılmış olabileceğini sorgulamanın zamanı; hemen tekrar takım arkadaşlarınızın yanına intikal ediyorsunuz.

"Bu 4♠'e karo çıkmadınız mı yoksa?"

"Karo çıktık ama batmadı. Batıyor muymuş?"

Dip-fines'ten gelen güvenle devam ediyorsunuz: "Bana da ♦ atak geldi, ama yapamadım. Zaten burada da ancak 3♠ yapılabilir yazıyor. Sizin deklaran nasıl oynadı ki?"

"♣A'a gitti, ♣K'ya bir ♥ attı. ♠ empası yaparak 3 tur ♠ çekip ♠ ile eli bana verdi. Ben de ♥ döndüm."

Bir an bile düşünmeye gerek görmeden sorgulamayı sürdürüyorsunuz: "♥ dönersen yapar tabii, ♣ dönseydin ya?"

"Nası yani? ♣ dönüşüne hemen 10 löve ediyor: 5♠, 3♣, 2♦"

Aha, söylenen herşey doğru gibi, bu noktada içinize kurt düşmeye başlıyor. Takım arkadaşınız da uyanır gibi oldu, sorgulama sırası değişiyor: "Sen nasıl battın ki?"

"3 tur ♣ çekmeyi denedim, üçüncü ♣'e Doğu çakınca... Hem zaten Dip-fines de ancak 3♠ olur diyor."

"Dip-fines de kim? Ben onu bunu bilmem; gel de batır o zaman 4♠'i, ben oynuyorum."

İşte bu... İşte gerçek bir Dip-fines muhalifi.

Yukarıdaki muhabbet daha ne kadar uzar bilemem. Ama bu muhabbet sayesinde 4♠'in KARO atağına değil de başka ataklara batıyor olabileceği muhakkak birisinin aklına gelir. (Muhalefet olmasa, kim bilir kaç kişi yanlış/eksik bilgilenmiş olarak evine gidecekti.)

Diğer ataklara da şöyle bir göz atarsak, 4♠'in ♣ atağına battığını anlarız. Deklaran, ♣ hariç kalan 3 rengi de yerden oynamalı, ama yeterince yer antresi yok. ♣ atağı, hem oynayanın üçüncü ♣ lövesine ulaşmasını engelliyor hem de yer antresi sorununun süregelmesini sağlıyor. Peki ♥ atağına ne olur?

NOT: Bu elde bahsi geçen tüm kişiler ve diyaloglar kurgusaldır; gerçek kişilere ve diyaloglara olan benzerlikler tamamen tesadüfidir.

2. Bir Dip-fines Avukatı

Aşağıdaki elde Güney tarafından geline 4♠ kontratı için dip-fines "10 löve var" diyor.

♠ atağına 10 löve almayı denediniz mi? Güney ♠ atağını kazanıp ♣ oynar, Doğu kazanır ve ♠ döner. Şimdi oynayan 9 lövede kalmış gibi gözüküyor mu?

Bu el beşinci maçlardan alınmıştır.

	♠63 ♥AKT7642 ♦K74 ♣Q	
BATI ♠JT2 ♥Q83 ♦T62 ♣T853	Zon:Yok 30 D	DOĞU ♠85 ♥J5 ♦AJ98 ♣AK976
	♠AKQ974 ♥9 ♦Q53 ♣J42	

Ama Dip-fines bizi uyarıyor: "10 löve var". Dip-fines 10 löve var diyorsa, her atağa ve her defansa 10 löve var demektir. Dip-fines'in avukatlığına soyunmanın tam zamanı; bu 4♠'i yapmanın bir yolunu bulmak lazım.

Bir sürü kozumuz var, birazını çeksek ne olur acaba? Bir tane kozumuz kalana kadar ilerleyelim ve şu pozisyona ulaşalım.

	♠- ♥AKT7 ♦K74 ♣-	
♠- ♥Q83 ♦T62 ♣T	Zon:Yok 30 D	♠- ♥J5 ♦AJ9 ♣A9
	♠4 ♥9 ♦Q53 ♣J4	

Şimdi, ♥A'na gidip, ♥K'ya bir ♦ defos eder ve yerden ♥ oynayarak son kozumuzla çıkarız.

Doğu bu son lövede (yerden oynayıp çaktığımız ♥'e) ne defos etti? ♦ defos ettiyse, ♦Q oynarız; Doğu bunu bağışlamak zorunda, ve ♦ ile eli Doğuya veririz. Doğu ♣ defos ettiyse, ♣ oynarız (veya önce ♦Q; bağışlanınca, ♣ ile devam).

NOT: Atak lövesini kazanır kazanmaz dışarıdaki kozları bitirip, ♥A, ♥K (♦ defos) ve ♥'e çaktıktan sonra ♣ oynayarak da kontrat yapılabilir.

ANALİZ İÇİN: Son 7 kartta (üstteki diyagramda), son kozu çekersek, yine de kontratı yapabilir miyiz sizce?

3. Dip-Fines Düşünmeyi Bilmez ki

Aşağıdaki el yedinci maçlardan alınmıştır.

	♠AJT3 ♥QJ75 ♦73 ♣982	
BATI ♠7542 ♥T3 ♦AJ8654 ♣5	Zon:Herkes D 7	DOĞU ♠86 ♥K8642 ♦QT9 ♣T3
	♠KQ9 ♥A9 ♦K2 ♣AKQT43	

Dip-fines diyor ki: Güney tarafından 6♣, 6♠ ve 6SA, Kuzey tarafından 5♣, 5♠ ve 1SA yapılabilir. (Kontratları doğru taraftan oynamanın önemini herkes bilir, ama yine de bu eldeki SA kontratında, Güney ve Kuzey arasındaki löve farkı dikkat çekici.)

Bu elde Dip-fines'in olduğu tüm sonuçlara, insan beyniyle de kolayca varmak mümkün; hiç bir karmaşıklık yok. Peki, aşağıdaki deklaranın varacağı sonuca Dip-fines varabilir mi? İmkansız, çünkü o düşünmeyi bilmiyor! Henüz...

Güney 2♣ açar ve Batı 2♦ sıkır (!?). Sonrasında Güney-Kuzey 6♣'e ulaşır. Batı ♠5'li atak eder.

Kendimizi oynayanın (Güneyin) yerine koyalım. ♥ empasına kontratı yapıyoruz, ama Batı zonda 2♦ dedi; büyük ihtimalle ♦A da onda ♥K da. Bu durumda da kontratı yapabilir miyiz? Düşünelim...

Eveet! Batının ♥3'lüsünün ♥K olduğunu varsayın; geri kalan her şey aynı. Bütün ♣'leri ve bir tanesi hariç ♠'leri çekeriz ve bir yandan da Batının elini saymaya çalışırız. ♣'i tek, ♠'i 4 tane, ♦'su muhtemelen 6 tane ve o zaman ♥'ü de 2 tane olmalı.

Son dört karta aşağıdaki şekilde giriyoruz (Doğunun eli önemsiz).

	♠J ♥QJ ♦7 ♣	
♠- ♥KT ♦AJ ♣-		
	♠- ♥A9 ♦K2 ♣	

Şimdi ♠J'yi çekip elden ♦2'liyi atarız. Batı ne defos etsin? (♦ defos ederse, ♦ ile çıkıp ♥'e yatırırız.) Batı ♥T'luyu defos eder ve ♥A'a gelip Batıya dönerek "ver Rua 'yı" deriz. Batı ♥..... 3'lüyü verir!?

Bu elde 6♣'i böyle oynayıp batan varsa, kendisini kutluyorum. Yoksa burada kutlanmayı daha fazla hak eden Batı mı olurdu?

Dip-fines denen düşünmekten aciz meret, bu kontrata da bat(a)mazdı tabii ki!

Aslında yalnızca iki eli görerek oynayan bir bilgisayar bile bu kontrata batmazdı sanırım, çünkü sonuçta Doğuda 5 tane Batıda 2 tane ♥ olduğunu tespit eder ve olasılığa göre oynardı. Ancak, eğer programlayan, 2♦ üste konuşmasını (*overcall*) mesela “8+ puan” diye tanımlamışsa...? O zaman da bilgisayarın direktör çağırması gerekirdi!

NOT: Dip-fines yalnızca dört el açık analiz yapan bir yazılım; briç oynayamıyor. Ama (üst düzey) briç oynayabilen çeşitli yazılımların da bulunduğunu ekleyeyim: Bridge Baron, GIB (Ginsberg’s Intelligent Bridgeplayer), Jack, Wbridge5... 1997’den beri her yıl bilgisayarlar (yazılımlar) arası briç şampiyonaları düzenlendiği gibi “bilgisayar-insana-karşı” briç turnuvaları da yapıldı ve bilgisayar oldukça başarılı sonuçlar elde etti. Bu çok ilginç konuyu (daha fazla araştırdıktan sonra) bir başka yazıda ele almak üzere burada kapatayım.